

Vitoria-Gasteizko ikastetxetako guraso elkartearen zereginari buruzko azterlana¹

Karlos Santiago

J.F. Lukas

karlos.santiago@ehu.es

Hezkuntzarako Ikerkuntza eta Diagnosi Metodoen Saila

Elisabeth Arrieta

Hezkuntzaren Teoria eta Historia Saila

Luis Joaristi

Luis Lizasoain

Hezkuntzarako Ikerkuntza eta Diagnosi Metodoen Saila

Euskal Herriko Unibertsitatea

Filosofia eta Hezkuntza Zientzien Fakultatea

GAKO-HITZAK: Hiri hezitzaileak. Ikasleen guraso elkarteak. Eskolaz kanpoko jarduerak. Hezkuntza-Zerbitzuak. Toki-erakundeak.

1. SARRERA

Zuzen-zuzenean eskola-elkartea osatzen duten sektoreen artean partekatutako erantzukizuna da eskola, zalantzarik gabe; hau da, ikasleek, irakasleek eta gurasoek partekatzen duten zeregina da. Gaur egun, familia eta eskolaren arteko lankidetzak ezinbestekoa da egungo gizarteak sortu dituen hezkuntzazko beharren garapenerako (Díaz, García, Peral, 2009).

---

¹ Ikerketa hau Vitoria-Gasteizko Udaleko Hezkuntza Sailak eta Euskal Herriko Unibertsitateak (Ikerkuntza eta Diagnosi Metodoen Saila) sinatutako hitzarmenaren bidez (Vitoria-Gasteiz hiri hezitzailea 4. fasea) garatu da.

Lankidetza hau burutu ahal izateko bide egokienetakoa gurasoen elkar-
tea da. Eskola-bizitzan familiek parte hartu dezaten Administrazioak ematen
duen aukeretako bat gurasoen elkartea da. Organo honek parte-hartze
eta, heziketa formulari dagozkion alderdi guztien errebindikatzeari irekiak
dauden plataformak ezartzea ahalbidetzen du, irakasleekin batera, beren
seme-alabentzat ahalik eta formazio hobereana lortzeko

guraso elkartea, berriz, bat egiten duten pertsonen kolektibo bat da,
ikasleen guraso eta tutoreen interesak defendatzeko eta, ikasleei dagokie-
nez, hezkuntzaren inguruko esparru guztietan esku hartzeko xedea duen el-
kartea (1/2002 Lege Organikoa, Elkartzeko Eskubidea arautzekoa). Finean,
ikastetxeen funtzionamenduan parte hartzeko eta laguntzeko elkarreak dira,
eta berezkoak dituzten eta beren estatutuetan zehazten diren organoen bi-
dez gauzatzen da hori.

Guraso elkarteko kide guztien partaidetzarako organoa Batzar Nagusia
da, eta hortxe zehazten dira guraso elkarreak garatuko dituen jarduerak, es-
tatutuetan eta indarreko legedian zehaztutakoaren ildotik, betiere. guraso
elkarrearen kudeaketa- eta exekuzio-organoa Zuzendaritza batzordea da.
Batzorde horrek, gutxienez, honako kide hauek izan behar ditu: presiden-
tea, idazkaria eta diruzaina, eta erabakitzen diren batzordekideak.

Guraso elkarreek antola ditzakete, bai ikasleentzat eskolaz kanpoko
jarduerak bai hezkuntza-zerbitzuak bai eta gurasoentzat aktibitateak ere.
Ikasleei zuzendutako eskolaz kanpoko aktibitateen artean, ikastetxeetara
familiak hurbiltzea ahalbidetzen duten ez-formal eta jolas-jai izaera dute-
nak (eskola-jaiak, jai tradizionalak, kultur ekintzak, kirol ekintzak) nabar-
mendu daitezke. Horietaz gain, aktibitate hezigarrien antolaketa (hizkun-
tzak, liburutegia, informatika) pisu nabarmena izaten du. Nahiz eta eskolaz
kanpoko ekintzek eskola-errendimenduan eragin handirik izan ez, haien
antolaketa eta kudeaketa anitzak (ikastetxeak, guraso elkarreak, udalak)
eskolaren antolaketa eta funtzionamenduaren hobekuntza, gatazken ebaz-
pena edota ikastetxeen beharren ebazpenerako lagungarriak izan daitez-
keen tresnak gisa ekin dezakete (García, Gomáriz, Hernández, Parra, 2010;
Guerrero, 2009).

Eskainitako hezkuntza-zerbitzuen artean, eskola-garraioa, eskola-jan-
tokia, zaintza-zerbitzua eta oporretako zerbitzuak aipatu daitezke. Beste
jarduerak izaera hezitzaileagoa dute, gurasoei begira. Horietako batzuek
«gurasoen eskola» izenekoetan jartzen dute arreta. Beste batzuk, kirol eta
kultur jardueretan. Azkenik, seme-alaben inguruko gaurkotasunezko gaiei
buruz antolatzen diren ikastaro edo hitzaldiak aipatu daitezke. Dударik
gabe, jarduera guzti hauek ikaslearen osotasunezko formaziora zuzenduta
daude.

Horixe da, hain zuzen, honako azterlan honen testuingurua, Vitoria-
Gasteizko Udaleko Hezkuntza Sailak eta Euskal Herriko Unibertsitateak
(Ikerkuntza eta Diagnosi Metodoen Saila) sinatutako hitzarmenaren bidez
garatu den azterlan honi dagokion testuingurua, alegia.

Eskola eta familiaren arteko lankidetzak ekarritako onurak egiaztatzen duten ikerketa asko daude. Alguacil-de Nicolás eta Pañellas-Vals-ek (2009) horietako zenbait ikerketen berrikuspena egin dute eta ondoko konklusioak aurkitu dituzte, besteak beste:

- Aurrerapen esanguratsua antzematen da errendimendu akademikoan.
- Jokaera-arazo gutxiago gertatzen da.
- Auto-estimua eta gizarte trebetasunak gehitzen dira.
- Familien aldetik, eskolarekiko oro har eta irakaskuntza zein zerbitzuetako pertsonalarekiko jarrera baikorragoak ematen dira.
- Familiak, familia eta seme-alaben arteko harremanak modu gogobeteagoan antzematen dituzte.

Familiak ikastetxeetan parte hartzeko modu bat da, guraso elkarteetan izena ematea. Izena emate hau zabala izaten da. Garretak (2008) egindako azterlanak zera erakusten du: familien % 57 guraso elkarteetan inskribatuta dagoela, baina % 4k soilik ohiko moduan parte hartzen du. Vitoria-Gasteizko familien kasuan, % 70 guraso elkarteren batean inskribatuta dago. Hala ere, guraso elkarteetako jarduera eta zereginetan parte-hartzea txikiagoa da. Gainera, parte-hartze hau ikasturteak aurrera doazen neurrian jaisten da. Badaude beste azterlan batzuk, hala nola, García, Gomáriz, Hernández, Parra, 2010; Martínez González eta Álvarez Blanco (2005) ikerlariak egindakoak gertaera hau berresten dutela. Seme-alaben eskola-maila zenbat eta baxuagoa izan oterduan eta handiagoa da familiaren parte-hartzea. Díaz eta García (2009) egindako ikerketan, zera behatu zuten: nahiz eta ikastetxeetan familiak parte-hartzeko eta komunikaziorako bideak eskura dituzten, parte-hartze exkaxa nabarmena da eta ondorioz arrazoiak beste faktoretan bilatu beharko lirake. Balizko hipotesi gisa, bide horiek ez dira egokitzen joan egungo gizartera iradokitzen da eta, ondorioz, birplanteatu beharko litzatekeela parte-hartzeko eta komunikaziorako bide horiek mantendu behar ote diren edo, aldiz, berriak planteatu.

Familia eta ikastetxeen arteko lankidetzak testuinguru honetan kokatzen da Udal Administrazioaren rola. Eskola ez dela eragile hezitzaile bakarra jakina da. Berarekin batera, hezkuntza-elkartearen jarduera hobetzeko eragile sozializatzaile desberdinak daude, besteak beste familiak, ikasleria, irakasleria, autoritateak,... Juradok (2009) baieztatzen duen bezala, hezkuntzako alderdi garrantzitsuak landu ahal izateko, denak (gurasoak, irakasleria, langileak, udalaren ordezkariak, zuzendaritza taldea,...) elkartzeko aukera izatea demokraziaren lorpena da.

2009ko maiatzaren 21ean, Vitoria-Gasteizko Udaleko Gobernu Batzordeak *Udaleko Hezkuntza Sailaren Plan Estrategikoa 2012* onartu zuen. Hirian, hezkuntzaren arloan esku hartzeko prozesu koherente bat garatzeko, zuzentzeko eta koordinatzeko proposamen bat da plana. Prozesu horrek barnean hartu behar ditu bai udalaren esparruan sortzen diren ekimenak eta

baita esparru horretan aritzen diren beste erakunde eta kolektibo batzuei dagozkienak ere; eta eskola, bereziki, hirian hezkuntza sare baten eraikuntzan betetzen duen izaera zentrala kontuan hartuta.

Plan horren ekimen-lerroetako bat «guraso elkarteen sustapena» izene-koarekin lotua dago. Hitzez hitz jasota:

Administrazioan, baita udal-administrazioan ere, bada parte-hartzea kudeaketaekin identifikatzeko joera bat; burokrazia-lan handiagoa ekarri du horrek, eta guraso elkarteei lan horri erantzun beharra ezarri die. Lan hori are nabarmenagoa da ikastetxe publikoetan, askotan garatzen dituzten esku-hartzeek eskatzen duten kudeaketa sistemarik ez dutelako. (DME 2009: 41).

Udalaren Hezkuntza Sailak duen sentsazioa zera da: parte-hartzea murrizteak eta kudeaketa-lana areagotzeak egoera zaila ekarri diela ikastetxe guztiei oro har. Testuinguru horretan, Udalaren Hezkuntza Proiektuaren lehentasunetako bat hau da: Udaleko Hezkuntza Sailaren eta guraso elkarteen arteko lankidetzaren sustatzea, bai funtzionamenduaren arloan eta bai parte-hartzearen sustapenaren arloan, hauek dituzten beharrei erantzun ahal izateko. Hainbat ekintza barne hartzen ditu, besteak beste, guraso elkarteen federazioekin lankidetzaren hitzarmenak egitea, guraso elkarteek bultzatutako programak eta jarduerak sustatzeko deialdiak egitea, edota hainbat hezkuntza esparrutan gurasoak parte hartzera bultzatzeko esku hartzea, edozein arrazoi dela eta, (kulturalak, sozioekonomikoak...) hezkuntzan parte hartzeko zer ahalmen duten ez dakiten kolektiboek errepertuz bereziki.

Azterlanaren helburua guraso elkarteek gaur egun zer egoera duten aztertzea da, berorien funtzionamendua, Vitoria-Gasteizko ikastetxeen eskolaz kanpoko jardueretan eta hezkuntza-zerbitzuetan duten parte-hartzea, jarduera horien kudeaketan dituzten zailtasunak, dituzten beharrak eta horrelakoak kontuan hartuta, bereziki. Jasotako informazioetik abiatuz, hobegarriak eta Administrazioarentzat esku-hartzeko modukoak diren alderdiak detektatzea bilatu da.

2. METODOLOGIA

Azterlan honetan erabili den metodologiari dagokionez, osagarritasun metodologikoa hartu da estrategiatzat, horrela, datu kuantitatiboan nahiz kualitatiboan ekarpenaz baliatu ahal izateko.

Kasu honetan, osaketaz eta triangulatzeaz hitz egin dezakegu (Lukas, Santiago, 2009). Osaketaz, batetik, bi irudi lortuko ditugulako: orientabide kualitatiboko metodoak (eztabaida taldeak eta elkarrizketak) zenbait dimentsiotan aplikatuz sortuko da irudi bat, eta orientabide kuan-

titatiboko metodoetatik, bestea (galdeketak). Eta triangelatzeaz, bestetik, errealitatea aztertzeko metodo horietako bakoitzetik sortutako bi ikuspegiez gain, askotariko metodoen bidez zenbait alderdi eta dimentsio osatzeko ahalegina egin delako eta, horrela, dimentsio horietako bakoitzaz ikuspegi osatuagoa lortu delako.

2.1. Parte-hartzaileak

Honako azterketa hau Vitoria-Gasteizko Lehen eta Bigarren Hezkuntzako ikastetxe guztiei aurkeztu zaie, ikastetxe horietako zuzendarien eta guraso elkarten ordezkarien bidez. Ikastetxe publikoak eta pribatu hitzarmenduak hartuta aintzat, 63 ikastetxe dira guztira, eta 63 horietatik 49k parte hartu dute. Jasotako galdeketen banaketa honako hau izan da:

Zuzendaritza soilik	Guraso elkarteak soilik	Zuzendaritzak eta Gur. Elk.	Guztira
14	12	23	49

Vitoria-Gasteizen, Lehen eta Bigarren Hezkuntzako ikastetxeak 63 dira kontuan hartuta, aurreko datuetatik ondorio hau atera daiteke: zuzendaritzen arloan, % 58,73k erantzun du, eta guraso elkarten % 55,55ek.

2.2. Datuen bilketarako tresnak

3 tresna erabili dira: galdera-sortak, eztabaida-taldeak eta elkarrizketak.

2.2.1. Galdera-sortak. Bi galdera-sorta aplikatu dira²

- *Zuzendaritzari zuzendutako galdeketa.* Galdeketa horren bidez, honako dimentsio hauei buruzko datuak jaso dira: ikastetxeari buruzko datu orokorrak, jardueren antolamendua, guraso elkarteak antolatutako eskolaz kanpoko jardurekin eta hezkuntza-zerbitzuekin lotutako zenbait alderdiren balioespena.
- *Guraso elkartearentzako galdeketa.* Galdeketa horren bidez, honako dimentsio hauei buruzko datuak jaso dira: ikastetxeari buruzko datu orokorrak, guraso elkarteari buruzko datu orokorrak, guraso elkar-

² Bi galdera-sorten euskarazko eta gaztelaniazko bertsioak honako helbidean behatu daitezke: http://www.vitoria-gasteiz.org/we001/was/we001Action.do?idioma=eu&nuevaPag=&uid=u_4daba8a_12a174c5bc3__7fc1&aplicacion=wb021&id=&tabla=contenido

teak ikasleentzat antolatutako eskolaz kanpoko jarduerak eta hezkuntza zerbitzuak, beharrak, balioespenak eta zailtasunak.

2.2.2. *Eztabaida-taldeak*

Talde horietan, guraso elkarteko ordezkariak parte hartu dute. Lau talde osatu dira. Horietatik bitan, Lehen Hezkuntzako ikastetxe publikoetako ordezkariak parte hartu dute. Beste batean, Bigarren Hezkuntzako ikastetxeek. Eta laugarrenean, Lehen Hezkuntzako eta Bigarren Hezkuntzako ikastetxe pribatu hitzarmendunek. Eztabaida-talde horietan, guraso elkarteko eguneroko jardunean eragina duten alderdiak taldean lantzeko eta aztertzeko ahalegina egin da.

2.2.3. *Elkarrizketak*

Vitoria-Gasteizen kide gehien dituzten bi elkarteetako presidenteei elkarrizketak egin zaizkie, hau da, DENON ESKOLAkoari eta FAPACNEkoari. Elkarrizketa horietarako erabili den oinarritzko gidoia eztabaida-taldeetarako erabili den bera izan da.

2.3. **Analisiak**

Bi analisi mota egin dira. Datu kuantitatiboetarako, analisi estatistikoak egin dira; zehazki, maiztasunen analisia eta desberdintasunen analisia, ikastetxeen titulartasunaren arabera. Informazio kualitatiboetarako, «analisi ulerkorra» erabili da estrategiatzat. Ahal izan denean, datu kuantitatiboak eta kualitatiboak arteko triangelatzea erabili da, eta baita zuzendaritzek eta guraso elkarteek emandako informazioen arteko triangelatzea ere.

3. **EMAITZAK**

3.1. **Guraso elkarteei buruzko datu orokorrak**

3.1.1. *Titulartasuna*

Erantzuna eman duten ikastetxeen titulartasunari dagokionez, hauxe da banaketa:

	Ikastetxe kop.	Ehunekoak
Publikoa	32	%65,3
Pribatu hitzarmenduna	17	%34,7
Guztira	49	%100,0

3.1.2. *Ikastetxeen banaketa, hezkuntza mailaren arabera*

Honako taula honetan, hezkuntza mailaren arabera ikastetxeen banaketa nolakoa izan den ikus daiteke.

	Haur H.	Lehen H.	DBH	Batxilergoa	Lanbide H.
Badu	37	36	24	15	9
Ez du	12	13	25	34	40
Guztira			49		

3.1.3. *Ikastetxeen banaketa, ikastetxeko familia kopuruaren arabera*

Honako taula honetan, familia kopuruaren arabera ikastetxeak nola dauden banatuak ikus daiteke.

	Ikastetxe kop.	Ehunekoa
300 baino gutxiago	11	%28,2
300etik 600era	16	%41,1
600etik 900era	9	%23,1
900etik gora	3	%7,6
Guztira	39	%100,0

3.1.4. *Guraso elkarteari buruzko informazioa nola jasotzen duten familia berriek*

Famili berriek zeren bidez jasotzen duten guraso elkarteari buruzkoa informazioa beha daiteke.

	Ikastetxeen kop.	Ehunekoa
Bilera	12	%37,5
Webgunea	1	%3,1
Zirkularra	8	%25,0
Zuzendaritza	1	%3,1
Bilera eta zirkularra	6	%18,8
Webgunea eta zirkularra	2	%6,3
Zirkularra eta zuzendaritza	1	%3,1
Bilera, webgunea eta zuzendaritza	1	%3,1
Guztira	32	
Erantzunik ez	17	

3.1.5. *Guraso elkartearen zereginetan modu aktiboan parte hartzen duten pertsonen kopurua*

31 ikastetxek eman dituzte erantzunak esparru honetan. Taulan, guraso elkartean modu aktiboan parte hartzen duten pertsonen batez bestekoa ikus daiteke, bai kopuru osoak hartuta eta bai sexuen arabera bereizita.

	Guztira	Amak	Aitak
Guraso elkartean modu aktiboan parte hartzen duten pertsonen batez bestekoa	12,03	7,32	4,97

3.1.6. *Guraso elkarteak antolatutako jarduerak eta zerbitzuak*

Azterketan parte hartu duten 35 ikastetxetako guraso elkarteek ikastetxean egiten diren jardueren antolamenduaz eta kudeaketaz arduratzen den erakundeari buruz emandako erantzunak laburtzen ditu honako taula honen. Jarduera bakoitza antolatzen eta kudeatzen duen erakundearekin identifikatzen den zentroen ehunekoa islatzen dute datuek.

Ondoren azterlan honen emaitza aipagarrienak aurkezten dira. Zehazki, eskolaz kanpoko jarduera zein hezkuntza-zerbitzuen helburuekin, jarduera eta zerbitzu horien eraginekin eta zailtasunekin lotutakoak. Esparru guzti hauetan, ikastetxeen titulartasunaren arabera eman diren desberdintasunaz arituko gara.

	Ez dira antolatzen	Antolamenduak eta kudeaketaz arduratzen den taldea					
		Guraso elkartea	Ikastetxea	Guraso elkartea eta ikastetxea	Beste bat	Guraso elkartea eta beste bat	Ikastetxea eta beste bat
Ikasleentzako eskolaz kanpoko jarduerak	%12,1	%66,7	%9,1	%9,1	%3,0	%0,0	%0,0
	%9,7	%61,3	%9,7	%12,9	%3,2	%3,2	%0,0
	%26,7	%50,0	%13,3	%10,0	%0,0	%0,0	%0,0
Hezkuntza zerbitzuak	%32,1	%10,7	%42,9	%7,1	%7,1	%0,0	%0,0
	%9,7	%9,7	%77,4	%0,0	%0,2	%0,0	%0,0
	%23,5	%35,3	%41,2	%0,0	%0,0	%0,0	%0,0
	%9,5	%66,7	%9,5	%0,0	%0,5	%0,8	%0,0
Gurasoei zuzendutako jarduerak	%16,7	%66,7	%3,3	%0,3	%0,7	%0,3	%0,0
	%63,2	%31,6	%5,4	%0,0	%0,0	%0,0	%0,0
	%18,2	%54,5	%13,6	%3,6	%0,0	%0,0	%0,0
	%8,7	%60,9	%8,7	%1,7	%0,0	%0,0	%0,0

3.2. Ikasleentzat antolatutako eskolaz kanpoko jarduera eta hezkuntza-zerbitzuen helburuak

Galdera-sortan jasotako emaitzari begiraturaz, zera esan daiteke: guraso elkartearen iritziaren arabera, eskolaz kanpoko jarduera eta hezkuntza zerbitzuentzat planteatutako helburu nagusiak honakoak dira: ikasleen heziketa osatzea, aisialdirako gune bat sortzea, euskararen erabilera sustatzea eta familia eta lana bateratzeko bidea erraztea.

Ondoko taulan ikastetxe publikoen eta pribatu hitzarmendunen banaketa ikus daiteke, guraso elkarteek ikasleentzat antolatutako eskolaz kanpoko jardueren zenbait helbururekin erakutsi duten adostasun-mailaren arabera. Eskolaz kanpoko jardueren helburua euskararen erabilera sustatzea denean, zenbait desberdintasun ikusten dira. Badirudi ikastetxe publikoetan indar handiagoa duela helburu horrek. «Lana eta familia bateratzen laguntzea» aldagaiari dagokionez, berriz, badirudi ikastetxe pribatu hitzarmendunek gehiago hartzen dutela kontuan.

	Erabat ados edo Ados		Berdin zaio		Ados edo Batere Ados	
	Pub.	Prib.	Pub.	Prib.	Pub.	Prib.
Lana eta familia bateratzen laguntzea	%42,8	%61,6	%28,6	%38,5	%28,5	
Aisialdirako gune bat sortzea	%85,7	%100,0	%4,8	%0,0	%9,5	%0,0
Ikasleen prestakuntza sustatzea eta osatzea	%97,2	%92,3	%4,8	%7,7	%0,0	%0,0
Euskararen erabilera sustatzea	%81,5	%53,9	%4,5	%46,2	%13,6	

Hezkuntza-zerbitzuen kasuan, desberdintasun nabarmen bakarrak oporretako jardueren helburu batean gertatzen dira soilik, «euskararen erabilera sustatzea» helburuan, hain zuzen. Badirudi ikastetxe publikoetan garrantzi handiagoa ematen zaiola helburu horri. Ikastetxe publikoen eta ikastetxe hitzarmendunen banaketa ikus daiteke hurrengo taulan, guraso elkarteak ikasleentzat antolatutako oporretako jardueren zerbitzuaren zenbait helbururekin duten adostasun edo desadostasun mailaren arabera antolatuta.

	Erabat ados edo Ados		Berdin zaio		Ados edo Batere Ados	
	Pub.	Prib.	Pub.	Prib.	Prib.	Pub.
Lana eta familia bateratzen laguntzea	%100,0	%100,0	%0,0	%0,0		
Aisialdirako gune bat sortzea	%100,0	%100,0	%0,0	%0,0	%0,0	
Ikasleen prestakuntza sustatzea eta osatzea	%88,9	%83,3	%11,1	%16,7		
Euskararen erabilera sustatzea	%100,0	%66,7	%0,0	%33,3		

Galdera-sortaren bitartez jasotako iritziaz gain, eztabaida-taldeetan guraso elkarteek aitortzen dute beren zeregina ikastearena «osatzea» baino areago doala, ikastetxeko ikasle guztientzat hezkuntza integrala lortzen lagunduko duten helburuak dituzte. Alde horretatik, beren ustez, eskolaz kanpoko jarduerak egokiak dira ikasleen integrazioa lortzeko, eskola-ordutegian zailagoa izaten baita helburu hori lortzea. Hona hemen eztabaida-taldeetan jasotako zenbait adierazpen:

— «Nosotros hemos conseguido, a través del deporte integrar a chavales que no se integraban a través del colegio. Chavales que venían nuevos o que tenían problemas con los compañeros y el colegio no era capaz de integrarlos dentro de la clase. Y nosotros hemos conseguido a través del deporte que se integren con sus compañeros».

— «Para nosotros, por supuesto, que por detrás hay unos objetivos educativos, pedagógicos y sociales incluso. Pero eso para nosotros, eso se lo intentamos transmitir a los padres en las asambleas, en los escritos que hacemos».

— «Junto con ese tenemos otro objetivo que es el del euskera. Algunos alumnos de la ikastola son de familias castellano parlantes y uno de nuestro objetivos es que tengan un espacio más para trabajar el euskera».

3.3. Guraso elkarteak antolatutako eskolaz kanpoko jarduera eta hezkuntza-zerbitzuetan parte-hartzeak hainbat arlotan duen eragina

Guraso elkarteek antolatzen dituzten eskolaz kanpoko jarduera eta eskaintzen dituzten hezkuntza-zerbitzuetan parte-hartzearen eraginari buruz ikastetxeetako zuzendari eta guraso elkarteek egiten dituzten balorazioak positiboak dira.

Honako taula honetan, parte hartu duten ikastetxeetako guraso elkarteek antolatutako eskolaz kanpoko jarduerak eta hezkuntza-zerbitzuek duen eragina ondoko lau arlo hauetan beha daitezke, ehunekotan.

	Zuzendaritza-galdeketa			Guraso elkarte-galdeketa		
	Positiboa	Eraginik ez	Negatiboa	Positiboa	Eraginik ez	Negatiboa
Lana eta familia bateratzeko ahaleginetan	%78,8	%21,2		%75	%25,0	
Ikastetxeko bizikidetzan	%88,2	%11,8		%100,0	%0,0	
Ikastetxeen emaitzetan	%62,9	%37,1		%77,1	%22,9	
Euskararen erabilera sustatzean	%74,3	%25,7	%0,0	%65,7	%34,3	%0,0

Balorazio positibo hau berretsi da, bai lehen eta bigarren Hezkuntzako ikastetxe publiko eta pribatu hitzarmendunen guraso elkarteetako ordezkariekin egindako eztabaida-taldeetan, bai guraso elkarteetako federazioen ordezkariekin egindako elkarrizketetan eta ikastetxeko zuzendariek erantzun duten galdera irekietan ere:

- «La labor de la AMPA es fundamental».
- «Creemos que realizan una labor muy importante que afecta a todas las familias que forma parte de esta Comunidad Educativa».
- «Gracias a la colaboración del AMPA hay deporte escolar y hay 8 grupos de baloncesto; 6 masculinos y 2 femeninos. Esto ayuda a un mayor dinamismo entre las familias de estos jóvenes que acuden a ver los partidos».

Ikastetxeek emandako erantzunak erkatu dira titulartasunaren arabera. Ondoko taulan desberdintasun batzuk ematen direla beha daiteke, hain zuzen ere, zuzendaritzek eskolaz kanpoko jarduera eta hezkuntza-zerbitzuek duten eraginean. Zuzendaritzen iritziz, diferentzi horiek nabarmentzen dira «euskararen erabilera sustatzean» eta «lana eta familia batentzako ahaleginetan» duten eraginari buruz egiten duten balorazioetan. Eragin hauek positiboki baloratzen duten ikastetxeen proportzioa handiago da ikastetxe pribatuetan.

		Zuzendaritza-galdeketa		Guraso elkarre-galdeketa	
		Positiboa	Eraginik ez	Positiboa	Eraginik ez
Lana eta familia bateratzeko ahaleginetan	Público	%66,7	%33,3	%70,0	%30,0
	Priv. Con.	%100,0	%0,0	%83,0	%16,7
Ikastetxeko bizikidetzan	Público	%81,8	%18,2	%100,0	%0,0
	Priv. Con.	%100,0	%0,0	%100,0	%0,0
Ikastetxeen emaitzetan	Público	%52,2	%47,8	%72,7	%27,3
	Priv. Con.	%83,3	%16,7	%84,6	%15,4
Euskararen erabilera sustatzean	Público	%65,2	%34,8	%81,8	%18,2
	Priv. Con.	%91,7	%8,3	%38,5	%61,5

Taula oinarri hartuta, hauxe esan daiteke: ikastetxe publikoetako guraso elkarteek uste dute eskolaz kanpoko jarduerak eragin positiboa dutela euskararen erabilera sustatzean (ikastetxeen % 81,8); aldiz, ikastetxe pribatu hitzarmendunetako guraso elkarteek uste dute ez dutela eraginik horretan (% 61,5). Lana eta familia uztartzeko ahaleginean, ikastetxeko bizikidetzan eta ikasketen emaitzetan duten eraginari dagokienez, ikastetxe publiko nahiz pribatuetako guraso elkarteek uste dute eragin positiboa dutela.

3.4. Eskolaz kanpoko jarduera eta hezkuntza-zerbitzuen antolamenduan guraso elkarteak dituen zailtasunak

Ondoko taulan, gurasoen elkarteko galdera-sorten bitartez jasotako erantzunei dagozkien datuak behatu daitezke.

	Eskolaz kanpoko jarduerak		Hezkuntza zerbitzuak	
	Bai	Ez	Bai	Ez
Jarduerak garatzeko toki falta	%52,9	%47,1	%52,4	%47,6
Begiraleak aurkitzeko zailtasuna	%29,4	%70,6	%19,0	%81,0
Euskaraz ondo dakiten begiraleak aurkitzeko zailtasuna	%32,4	%67,6	%28,6	%71,4
Eskolaz kanpoko jardueren eskaintza handiegia hirian	%20,6	%79,4	%14,3	%85,7
Guraso elkartean familiek modu aktiboan ez parte hartzea	%64,7	%35,3	%52,4	%47,6
Zailtasunak diru-laguntzak eskatzeko orduan	%47,1	%52,9	%57,1	%42,9
Eskari falta zenbait jarduera zehatzetan	%26,5	%73,5	%28,6	%71,5
Baliabide ekonomiko nahikorik ez	%35,3	%64,7	%20,4	%52,4
Ikastetxearekin berarekin koordinatzeko zailtasunak	%11,8	%88,2	%0,0	%100,0

Datuei erreparatuta, badirudi guraso elkarteek honako eskolaz kanpoko eta hezkuntza-zerbitzu hauek antolatzeko orduan dituztela zailtasun handienak ondoko hauek direla: diru-laguntzak eskatzeko orduan dituzten zailtasunak, jarduerak garatzeko toki falta eta guraso elkartean familiek modu aktiboan parte ez hartzea. Ikastetxe publiko eta pribatu hitzarmendunen arteko konparaketa egin da eta ez dira desberdintasun nabarmenak.

Hala ere, diru-laguntzak eskatzeko zailtasunak daude burokraziarekin lotuta. Eztabaida-talde guztietan, Lehen Hezkuntzako eta Bigarren Hezkuntzako ikastetxeetakoetan nahiz ikastetxe publiko nahiz hitzarmendunetakoetan, talde horietako ordezkariak adierazi dute diru-laguntzak eskatzeko paper asko eta asko bete behar izaten dituztela. Hona ordezkariak egin dituzten adierazpen batzuk:

— «O luego leer las hojas que te vienen de subvenciones de extraescolares y tal. Lo que hemos comentado, estamos aquí sin ánimo de lucro, todos tenemos nuestros trabajos, y los niños pequeños... Yo muchos días me quedo hasta las 3 de la mañana leyendo documentación o haciendo documentación. Y no es normal. Y eso, también, hace que muchos padres no se quieran meter en la junta directiva. Porque dicen si yo no me entero de nada. Es que no todo el mundo tiene porqué tener estudios. ¿Yo me voy a meter a subvenciones? Pero si lo que leo ni lo entiendo. Y resulta que es para que lo chavales hagan deporte o les puedas comprar para que hagan una vasijas de barro en el colegio».

— «Burocracia, demasiado papeleo y horarios rígidos».

Beste alde batetik, gurasoen arabera, gehiegizko burokraziaren arazo horri beste bat erantsi behar zaio, eskatzen zaizkien agiri guztiak betetzeko prestakuntza faltarena, hain zuzen. Alderdi hori ikastetxe gehienetan aipatu dute. Gainera, zeregin horiek ordu asko eskatzen dituzte, eta ordezkariak ez dute denborarik izaten horretarako.

—«El asunto es que, yo creo que las instituciones estas que nos piden tantos papeleos... Yo creo que se les olvida un pequeño detalle, y es que la mayoría de nosotros, sobre todo de lo centro públicos, somos madres y padres normalitos que igual no tenemos ninguna relación en nuestra vida personal con la educación, ni con la administración. Somos padres que por alguna razón, hemos dicho: ¡adelante! Queremos que este proyecto salga adelante, nos parece justo que los niños de este colegio tengan... y que además quiero que mis hijos se lo pasen bien».

—«Numerosas exigencias y dificultades para tramitar las subvenciones ante las distintas administraciones públicas. Los miembros de la Junta no somos técnicos, ni cobramos nada, haciendo este trabajo de forma desinteresada. Muchas veces nos vemos desbordados por las dificultades burocráticas. Es fácil desanimarse ante la dedicación que exige».

Elkarrizketa eta eztabaida-taldeetan jasotako informaziotik abiatuz, familien parte-hartze exkaxaren alderdi desberdinetatik planteatzen da. Esate baterako, ia ikastetxe guztietan aipatzen da batzordeetan parte hartzen duten gurasoak berberak direla gehienetan. Hau da, zuzendaritza-batzordeak osatzen dituzten pertsonak denbora luzez izaten dira horietan, eta, askotan, lehenago ere batzordean izandako gurasoek ordezkatzeko dituzte.

— Ha salido un tema que estabais afirmando todas, que siempre sois los mismos.   — Sí.   — Es probable que llevéis bastantes años con perspectivas de seguir más porque ¿no hay relevo?   — No, no hay.

—«Y lo que dices, siempre estamos los mismos».

—«Es lo triste, porque eso quiere decir que estamos 12 padres de más de 450 familias. Yo llevo solo 12 años, el año que viene me retiro».

Parte-hartze exkaxaren beste alderdi bat zereginen banaketarekin lotuta dago. Ikastetxe publikoetako nahiz hitzarmendunetako guraso elkarte gehienek lan handia egiten duten arren, zereginak ez dira proportzionalki banatzen bazkide guztien artean. Eztabaida-talde ia guztietan, guraso elkarteetako ordezkariak adierazi dute guraso elkarteek egiten duten lanare-

kin lotutako zeregin guztien ardura Zuzendaritza Batzordeko kideek izaten dutela, eta horiek garatzen dituztela zeregin horiek.

—«Estamos saturados porque somos 8 personas para organizar todo y no damos abasto. Y la gente no quiere colaborar. Ellos pagan su dinero y ya está».

Oro har, gainerako familiek oso gutxi parte hartzen dutela diote.

—«O sea que lo que más se subraya aquí, como dificultad de actividades extraescolares es la falta de gente».

—«Les da igual las extraescolares, les da igual todo. La gente tiene una inercia de que todo se lo dan hecho».

Gainera, zuzendaritza-batzordeetan daudenek uste dute inork ez diela eskertzen egiten duten lana.

Yo os iba a decir eso. Lo que decías tu de contenedor de niños sí, pero al final notáis la ayuda de los padres o... A mí la sensación que me da es que la gente que está en el AMPA somos los mismos. Lo único que tienes son problemas, no te aportan nada, no te dan... no te agradecen nada, lo único son pegas. Al final te dan ganas de decir: yo me marcho corriendo de aquí y ya está. La sensación es esa, que por una parte el contenedor de niños nos viene bien a todos en determinados, pero a mí me parece... lo sólo que estás. Te da la sensación que te dan por todos los lados.

Horregatik, zuzendaritza-batzordeetan parte hartzen duten askok, oso nekatuta bukatzen dute, eta egindako lana inork eskertu ez diela sentitzen dute.

Hace unos años que empezamos a mandar también resumen de cuentas y así. Porque mucha gente sigue pensando que lo poquito que tienes te lo quedas para hacer cenas. No me explico cómo podemos todavía tener la mentalidad de que ahí no puede haber algo limpio. Es que macho, más que perder media vida en el colegio para intentar sacar adelante cosas para todos y que encima, haya gente que desconfíe.

Oraingoan ere, familia etorkin ugari dituzten ikastetxeen gaia ageri da. Gehienetan ikastetxe publikoetan gertatzen da hori, eta gurasoen parte-hartzearen arazoa are handiagoa izan ohi da. Pertsona batek esan du etorkizunean guraso elkarte bera ere desagertu egin daitekeela beharbada.

Por un lado están los colegios públicos que, al menos en el nuestro, la concentración de población inmigrante es muy alta. Me parece una in-

justicia, primero para ellos porque les estamos concentrando a todos en un sitio y no les dejamos mezclarse con nuestros hijos. Mucha parte de esa población, por desgracia, han tenido que salir de sus países porque no tenían allí dinero y aquí tampoco tienen unas condiciones... Con lo cual tampoco sobra demasiado tiempo para meterse en cuestiones de voluntariado. Por sus culturas, por sus diferentes costumbres... pues no saben muy bien de lo que estamos hablando... O al colectivo árabe le cuesta mucho más relacionarse.

Azkenik, eskolaz kanpoko jarduerak egiteko instalazioen eta espazioen gaiak ere eztabaida ugari sortu ditu, ikastetxeen egoera askotarikoen ondorioz. Oro har, eztabaida-taldeetan nahiz egindako elkarrizketetan, guraso elkarteetako ordezkariak adierazi dute gabeziak dituztela, eskolaz kanpoko jarduerak garatzeko instalazioei dagokienez.:

—«Yo lo que veo ahí es que para hacer las actividades está habiendo problemas de... es que sí tenemos muchas aulas para meter a un grupo de alumnos, pero para hacer extraescolares no tenemos. No podemos hacer una psicomotricidad en un aula con mesas. Tenemos que hacer en el aula de psicomotricidad. O patinaje... tienen que ir al frontón y en el frontón tenemos baloncesto, atletismo... Entonces una de dos, si quieres dar a conocer o fomentar otro tipo de deporte que no sea fútbol o baloncesto, por lo menos en la ikastola intentamos dar a la pelota y a otras historias... a los minoritarios... Que tenemos el frontón abarrotado, tenemos dentro de la Ikastola los grupos de aerobic, danza, taller de juegos en tres tristes aulas, que son el salón de actos, las sala de psicomotricidad y la sala de cerámica, ahí aturullados todos en una esquina, aprovechando muy bien los huecos y tienes más aulas pero no están habilitadas para esa actividad. Y yo creo que eso es lo que está pasando en todos los centros».

—«Yo iba a hablar de un problemas de infraestructuras pero no sé si es con el centro o con las instituciones. El problema que tenemos es que para hacer actividades deportivas... canchas de baloncesto... tenemos de todo... nos sobran, pero luego cuando queremos hacer algún tipo de actividad que exija un aula para 10-15 personas... es imposible. Conversas con dirección... y claro el conserje acaba a la hora que acaba, las puertas se cierran, las aulas están ocupadas porque hay libros de los alumnos... eso nos pasa».

Kirol-instalazioei dagokienez, hala ere, badirudi egoera desberdina dela ikastetxe publikoetan eta hitzarmendunetan. Eztabaida-taldeetan adierazita-koaren arabera, ikastetxe hitzarmendunek instalazio egokiagoak dituzte:

— Nosotros... tienes todo el colegio. No hay ningún problema. — L: ¿Y en el resto de centros? — Las instalaciones están muy bien.

Ikastetxe publikoetan, aitzitik, kirol-jarduerak egiteko instalazioak urriagoak dira:

El colegio, está en mínimos, no tiene espacios. Es un problema que se va a agravar porque ahora tenemos claro que no tenemos tantas actividades pero...

Hala ere, ia ikastetxe guztietan arreta berezia eskaini behar diete eskolaz kanpoko jarduerak programatu ahal izateko dituzten espazio-aukerei. Hala, bada, hainbat jarduera ezin daitezke egin, jarduera horiek garatzeko tokirik ez dagoelako.

—«Y hay que dejar cosas fuera porque no hay sitio».

Beste egoera batzuetan, kirol-taldeen eta bestelako taldeen ordutegiak egokitu behar izaten dira, guztiek izan dezaten jarduera garatzeko espazioa. Jakina, talde batzuen jarduerak ezorduan izaten dira, baina, guraso elkar-teetako arduradunen esanetan, guztientzat tokia izateko modu bakarra da.

—«Sí, hay que andar cuadrando».

—«Que tenemos el frontón abarrotado, tenemos dentro de la Ikastola los grupos de aerobio, danza, taller de juegos en tres tristes aulas, que son el salón de actos, las sala de psicomotricidad y la sala de cerámica, ahí aturullados todo en una esquina, aprovechando muy bien los huecos y tienes más aulas pero no están habilitadas para esa actividad. Y yo creo que eso es lo que está pasando en todos los centros».

—«A veces el problema, entre comillas, suele ser el tema de horarios. Se da preferencia a los niños más pequeños para los horarios más tempranos. Y claro, eso supone que en algunos casos, algunos equipos tienen que entrenar a las 8 o 9 de la noche, porque al final, los campos son los que son».

Hainbat aldiz aipatu izan da baita ere gurasoek bilerak gau partean (19:00etatik aurrera) egiteko izan ohi duten arazoa. Antza denez, bilera asko ordu horretatik aurrera egin behar izaten dituzte, ordutegi hori adostu baitute, guraso gehienentzat ordutegi egokiena delako. Baina ordu horretarako eskolako jarduerak, eta baita eskolaz kanpokoak ere, amaitu egiten dira, eta ezin izaten dute bilera egiteko tokietara sartu.

—«A las 8 de la tarde no consigo que haya una persona del colegio... Que viva al lado para que me abra un local, para que pueda yo traer a mis compañeros y hacer allí una reunión».

Azkenik, hainbat ikastetxe hitzarmendunek kirol-instalazioen mantentze-lanari buruzko adierazpenak egin dituzte. Horien arabera, beren ikas-

tetxeetako kirol instalazioen mantentze-lana eta ekipamendua ikastetxe horien eta ikastetxe horietako familien erantzukizuna da, baina ikastetxe horietako ikasleek erabiltzeaz gain, instalazio horiek beste ikastetxe hitzarmendun batzuetako ikasleek eta ikastetxe publikoetako ikasleek ere erabiltzen dituzte asteburu guztietan. Aldiz, ikastetxe publikoetako instalazioen mantentze-lana udalak ordaintzen du. Hala, bada, ikastetxe hitzarmendunek laguntza eskatzen dute beren instalazioen mantentze-lanak egiteko.

Los centros concertados, somos titulares de instalaciones que las cedemos a uso de nuestro equipos, pero es que juegan con equipos de la ciudad, que no jugamos nosotros solos. Si cualquier colegio concertado un fin de semana llama a la diputación o al ayuntamiento con tiempo suficiente y dice que el conserje se ha puesto enfermo y no puede abrir la Ikastola...Se bloquean. Y no estoy hablando de fuerza mayor. El problema es que muchos equipos juegan en instalaciones municipales, nosotros tenemos instalaciones que mantenemos y pagamos nosotros. El esfuerzo que hacen los centros titulares de las instalaciones cediéndolos para que los equipos de la ciudad jueguen...mientras que a estos equipos las administraciones municipales les sufragan los gastos.

3.5. Hobetzeko alderdiak

Atal honetan, guraso elkarteetako ordezkarien eta hainbat ikastetxetako zuzendaritzen ikuspuntutik hobe daitezkeen alderdiak zeinetan administrazio publikoa inplikatu daiteke.

3.5.1. Diru-laguntza handiagoa

Eskolaz kanpoko jardueretarako diru-laguntzak emateko erakundeek egiten duten ahalegina aitortzen bada ere, jasotzen den diru kopurua ez dela nahikoa uste da, eta jarduera horien zati bat familiek ordaindu behar izaten dute. Eskaera hau guztiek egiten badute ere, batez ere titulartasun publikoko ikastetxeek azpimarratzen dute.

—«Yo creo que el Ayuntamiento que subvenciona tantas cosas en esta ciudad, debería subvencionar más las actividades de los centros. Y tendría más niños metidos en esas actividades, pero con una calidad igual o superior de la que ellos plantean en el centro cívico y encima en euskera. Si se unen los departamentos de deporte, con el de euskera y hacen algo... piensan un poco juntos, les interesa promocionar actividades, en vez de ir recortando. En vez de que tengamos que poner una txozna y vender camisetas para comprar los trajes de danza cada año...»

—«Lo que he comentado, te tienes que centrar más en la educación de tu hijo en poder colaborar con los profesores dentro del AMPA, más

que en esforzarte en vender camisetas y ver cómo engañas a los padres para que se metan en la asociación».

3.5.2. *Lan burokratikoaren erraztea*

Udalak eskatzen dituen inprimakien eta dokumentuen kopurua gehiegizkoa dela eta eginbideak erraztu behar direla azpimarratu dute eztabaidatalde guztiek:

—«Yo creo que como padres y madres lo que queremos es que pongan menos trabas».

—«Que las subvenciones fuese más automáticas, tanto papeleo... más sencillo todo».

—«Yo creo que hay que facilitar... tenemos ahí el Internet y los ordenadores... hay que facilitar cada vez más ese tipo de burocracias».

Leihatila bakarraren aukera da planteatu den beste alderdietako bat.

—«Una ventanilla única. Un sitio donde nosotros podamos llevar las solicitudes que ellos nos manden, si son pocas mejor que muchas. Y luego ellos sabrán distribuirlas, donde corresponde decidir quién paga lo que le corresponda».

Era berean, erabiltzen diren inprimakietan, dokumentuetan, ereduetan eta abarretan egonkortasun apur bat eskatzen da, hau da, ez ditzatela urtero aldatu.

3.5.3. *Laguntza juridikoa*

Laguntza juridikoa ematea eskatzen da, eskolaz kanpoko jarduerak aurrera eramateko enpresen edo begiraleen kontratazioarekin lotutako gaian, bereziki.

—«Una asistencia jurídica en un momento dado».

—«Administrativas, apoyo legal para la profesionalización de las actividades tanto para la AMPA como para monitores (Seguridad Social, laboral...)».

Ildo horretatik, guraso elkarteek eredutzat hartzen dute «guraso-eskola». Jarduera horrek, familien iritziz eredu-garria den jarduera horrek, beren zereginetan laguntzeko aholkulari bat du. Eredu horren eta gaine-rako eskolaz kanpoko jardueren arteko paralelismoa egiteko proposatzen dute.

—«En formación sí colabora, porque las escuelas de padres ponen a un profesional, te acompaña...Por lo menos hay alguien que coordina y que te habilita un poco...»

—«El Ayuntamiento hace muy bien lo de las escuela de padres y madres. Y yo creo que ese tipo de actividades que se pudiera coordinar también...»

3.5.4. *Koordinatzaileentzako eta begiraleentzako prestakuntza-ikastaroak antolatzea*

Prestakuntza-ikastaro batzuk dauden arren, ez dira ezagunak. Nolanahi ere, guraso elkarteen iritziz, ikastaro horiek gehiago hedatu beharko lirarteke, koordinatzaileak eta begiraleak agindutako lana ongi betetzeko presatuta daudela bermatzeko.

—«También puede organizar cursos para monitores. Para los monitores de nuestras AMPA. Nosotros, aparte de darles una pequeña gratificación que casi no les compensa ni el tiempo que pierden por ayudarnos y ayudar a nuestros hijos, también les podíamos ofrecer unos cursos de formación. Igual el Ayuntamiento tiene acceso a ello. Yo tengo unos técnicos que les pueden formar un par de horas a la semana».

—«Ofertando formación tanto para los monitores/as como para los gestores. El Ayuntamiento oferta un curso de formación para fomentar el euskera en extraescolares, es gratuito y la Diputación otro para fomentar la deportividad, incluso paga al centro que toma parte. Son las dos formaciones que yo conozco y son gratuitas».

3.5.5. *Guraso-elkarteen arteko koordinazioa*

Guraso elkarteen partetik zera iradokitzen da Udalari: ikastetxeetako guraso elkarteen arteko koordinazioa lantzea. Guraso elkarteen artean esperimentziak trukatzeko mintegiak antolatzeko aukera ontzat jotzen dute ordezkariak.

—«Creo que ninguna AMPA sabemos cómo funcionan las demás AMPA y seguramente... Una labor que podría hacer la administración podía ser juntarnos».

3.5.6. *Udal-instalazioak erabiltzeko aukera gehiago ematea*

Azkenik, udal-instalazioetara sarbidea, hobetu daitekeen alderdia gisa planteatzen da, baliabide gutxi duten ikastetxeei sarbidea lehenetsiz.

—«Facilitar el acceso a las instalaciones municipales, como organismos independientes».

—«Ayudas en actividades que se puedan desarrollar fuera del centro escolar».

4. KONKLUSIOAK

1. Guraso elkarteen iritiz, hauek dira eskolaz kanpoko jardueren bidez garatu nahi diren helburu nagusiak: ikasleen prestakuntza osatzea, beren integrazioa eta aisialdirako gune bat sortzea. Euskararen erabilera sustatzeari dagokionez, badirudi ikastetxe publikoetan helburu honi garrantzi handiagoa ematen zaiola. Familia eta lana bateratzeko ahaleginari dagokionez, aldiz, ikastetxe pribatu hitzarmendunetan garrantzi handiagoa ematen zaio.
2. Guraso elkarteen iritiz, hauek dira oporretako jardueren bidez garatu nahi diren helburu nagusiak: familia eta lana bateratzeko bidea erraztea, aisialdirako gune bat sortzea, ikasleen heziketa osatzea eta euskararen erabilera sustatzea. Ikastetxe publikoetan garrantzi handiagoa ematen zaio euskararen erabilera sustatzeari ikastetxe pribatu hitzarmendunetan baino.
3. Guraso elkarte eta ikastetxeetako zuzendarientzat oro har positiboa da ikastetxeko hezkuntza-jardueraren garapenari eta funtzionamenduari egiten dioten ekarpena. Halaber, administrazio desberdinen programa eta esku-hartzeak indartze akademikoaren esparruan egiten dutena, positiboki baloratzen dute.
4. Guraso elkarteek antolatzen dituzten eskolaz kanpoko jarduerak eta hezkuntza-zerbitzuek eragin handia dute ikastetxeko bizikidetzan, familia eta lana bateratzeko ahaleginean eta euskararen erabilera sustatzean. Euskararen erabilera sustatzean duen eraginari dagokionez, ikastetxe publikoek pribatu hitzarmendunek baino argiago adierazi dute eragina positiboa dela.
5. Hauek dira guraso elkarteek eskolaz kanpoko jarduerak eta hezkuntza-zerbitzuak antolatzerakoan izaten dituzten zailtasun nagusiak: familiek ez dute guraso elkartean modu aktiboan parte hartzen; diru-laguntzak eskatzerakoan zailtasunak izaten dituzte, eta jarduerak garatzeko tokiak falta dira. Neurri apalagoan, euskara dakiten begiraleak bilatzeko zailtasuna ere azpimarratzen da.
6. Familien parte-hartze aktibo eskasa beste alderdi batzuekin lotuta dago, besteak beste, borondatezkoak diren lanak egiteko oro har izaten dugun inplikazio faltarekin, administrazioko lanak egiteko dugun prestakuntza faltarekin, denbora ezarekin, egiten den lanaren balioespen faltarekin, guraso elkarteetako Zuzendaritza Batzordeen ahultasunarekin, jarduerak finantzatzeko izaten dituzten zailtasunarekin, eta abarrekin.

7. Ikastetxeetako zuzendaritzek eta guraso elkarteek positiboki baliosten dituzte hainbat administrazioen (Eusko Jaurlaritza, Foru Aldundiak, Udalak...) diru-laguntza jasotzeko deialdiak. Hala ere, zailtasunak diru-laguntzak eskatzeko momentuan agertzen dira. Diru-laguntzak eskatzeko orduan sortzen diren zailtasunei dagokienez, hauek dira horien arrazoiak: paper gehiegi eskatzea, inprimakiak betetzeko prestakuntza falta, denbora falta, inprimakien arteko desberdintasunak (deialdi batetik bestera, Eusko Jaurlaritzaren eta Udalaren artean), jarduera egiten den unetik dirua jasotzen den arteko tartea, etab.
8. Hauek dira eskolaz kanpoko jarduerak eta hezkuntza-zerbitzuak kudeatzeko, antolatzeko eta gauzatzeko erakundeek eman ditzaketen laguntzak: aholkularitza, guraso elkarteetako prestakuntza, guraso elkarteen eta administrazioaren arteko kudeaketa erraztea eta horien arteko koordinazioa.

Jasotze-data: 2011/10/18

Onartze-data: 2012/01/23

Abstract

One of the basic principals of a school is participation by the families, both on an individual basis as well as in groups (the latter embodied in Parents' Associations: AMPA in its Spanish acronym). The research presented here has been undertaken by the City of Vitoria-Gasteiz Council (in the Basque Country, north of Spain) within the remit of the project known as «The Development of Vitoria-Gasteiz as an Educating City. In collaboration with the Department of Education of the City Council a study of the functioning of the Parents' Associations has been undertaken and its participation in extramural activities and educational services in the schools in the city. With the results thereof, the Department of Education aims to provide a response to the needs detected and to contribute to Vitoria-Gasteiz to further develop as an Educating City. Through questionnaires, discussion groups and interviews, and with the participation of all the Primary and Secondary Education schools in the city, the low participation has been detected as one of the greatest problems confronting Parents' Associations. Other problems perceived are the difficulties arising in relations with-government bodies and the lack of space.

Keywords: *Educating Cities. Parents' Associations. Extramural activities. Educational services. Local bodies.*

Uno de los principios básicos de la escuela lo constituye la participación de las familias, tanto en su vertiente individual como colectiva; esta última representada por las Asociaciones de Madres y Padres de Alumnos (AMPA). El estudio que se presenta se ha llevado a cabo en el Ayuntamiento de Vitoria-Gasteiz dentro del proyecto denominado «Desarrollo de Vitoria-Gasteiz como Ciudad Educadora. En colaboración con el departamento de Educación del citado ayuntamiento se ha llevado a cabo un estudio sobre el funcionamiento de las AMPA y su participación en las actividades extraescolares y servicios educativos de los centros escolares de la ciudad. Tras el estudio el Departamento de Educación pretende dar respuesta a las necesidades detectadas y contribuir a que la ciudad de Vitoria-Gasteiz sea cada vez más ciudad educadora. A través de cuestionarios, grupos de discusión y entrevistas y con la participación de la totalidad de centros educativos de Educación Primaria y Secundaria de la ciudad se ha detectado que la baja participación es uno de los mayores problemas con los que se encuentran las AMPA. Otros problemas percibidos están relacionados con las dificultades surgidas en las relaciones con la administración y con la falta de espacios.

Palabras clave: Ciudades Educadoras. Asociación de padres y madres de alumnos. Actividades extraescolares. Servicios educativos. Entidades locales.

Un des principes de base de l'école porte sur la participation des familles, qu'il s'agisse d'une démarche individuelle ou collective, cette dernière étant représentée par les Associations de Parents d'Élèves (AMPA/APE). L'étude que nous présentons s'est déroulée sur la Commune de Vitoria-Gasteiz dans le cadre du projet intitulé «Développement de Vitoria-Gasteiz, ville éducative». En collaboration avec les services de l'Enseignement de la mairie, nous avons mené une étude sur le fonctionnement des APE, leur participation dans les activités extrascolaires et dans les services éducatifs des établissements scolaires de la ville. Après l'étude, les services de l'Enseignement envisagent d'apporter une réponse aux besoins qui se sont dégagés de l'étude et d'encourager la ville de Vitoria-Gasteiz à être plus concernée par l'éducation. Par l'intermédiaire de questionnaires, groupes de discussion et entretiens, et par la participation de l'ensemble des établissements scolaires du Primaire et du Secondaire de la ville, nous avons déterminé que l'un des principaux problèmes auxquels sont confrontés les APE est la faible participation. D'autres problèmes sont apparus, davantage liés aux difficultés apparues dans les relations avec les administrations et le manque d'espace.

Mots-clés: Villes éducatives. Association de parents d'élèves. Activités extrascolaires. Services éducatifs. Associations locales.

BIBLIOGRAFIA

- Alguacil De-Nicolás, M. eta Pañellas-Valls, M. (2009): «Implicación de las familias en los institutos de enseñanza secundaria». *Magis, Revista Internacional de Investigación en Educación*, 2 (3), 111-128.
- Díaz, B.; García, M.J. eta Peral, M.E. (2009): «Relaciones familia-escuela. Un estudio de la realidad de los centros escolares salmantinos». *Actas do X Congreso Internacional Galego-Português de Psicopedagogía*. Braga: Universidade do Minho. www.educacion.udc.es/grupos/gipdae/congreso/.../t5/t5c157.pdf 2001ko ekainaren 8an kontsultatua.
- DME (Departamento Municipal de Educación) (2009): «Plan estratégico del Departamento de Educación del Ayuntamiento de Vitoria-Gasteiz». Vitoria-Gasteiz: Ayuntamiento.
- DME (Departamento Municipal de Educación) (2007): «La idea de Ciudad Educadora y la transversalidad en Vitoria-Gasteiz». Argitaratu gabeko barne-dokumentua.
- García, M.P.; Gomáriz, M.A.; Hernández, M.A. eta Parra, J. (2010). «La comunicación entre la familia y el centro educativo, desde la percepción de los padres y madres de los alumnos». *Educatio Siglo XXI*, 28 (1), 157-188.
- Garreta, J. (2008): *La participación de las familias en la escuela: las asociaciones de de madres y padres de alumnos en España*. Confederación Española de Asociaciones de Padres y Madres de Alumnos. <http://www.ceapa.es/files/documentos/File00079.pdf>. 2011ko ekainaren 6-an kontsultatua.
- Guerrero, A. (2009): «Actividades extraescolares, organización escolar y logro. Un enfoque sociológico». *Revista de Educación*, 349, 391-411.
- Jurado, C. (2009): «La familia y su participación en la comunidad educativa». *Revista Digital de Innovación y Experiencias Educativas*, 23. http://www.csi-csif.es/andalucia/mod_ense-csifrevistad.html. 2001ko ekainaren 8an kontsultatua.
- Lukas, J.F. eta Santiago, K. (2009): *Evaluación educativa*. Madril: Alianza.
- Martínez González, R. eta Álvarez Blanco, L. (2005). «Fracaso y abandono escolar en Educación Secundaria Obligatoria: implicación de la familia y los centros escolares». *Aula Abierta*, 85, 127-146.